

همایش ملی مطالعات و پژوهش های علمی علوم انسانی

نهاد برگزار کننده همایش: موسسه قانون یار با حمایت معنوی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه
سردبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی شماره مجوز: ۴۸۵۳-۷۸۸۶۴
سال برگزاری همایش: ۱۳۹۷ شماره مقاله: ۸۹۵/۷۲۱ رده بندی کنگره: الف ۵۱۱/۲

بررسی حقوقی معایب مهاجرت از دیدگاه قانون

سولماز نظری

چکیده

از جمله پدیده های که مستقیماً با وضعیت سیاسی، امنیتی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جهان رابطه دارد مهاجرت است. در این نوشتار عواملی مورد شناسایی قرار می گیرد که در صورت موجودیت آن مهاجرت نه تنها فرصت نیست بلکه تهدید می باشد. هدف از نگارش مقاله مهاجرت، فرصت ها و تهدیدات این است که نشان داده شود، اگر پدیده مهاجرت به درستی رهبری و مدیریت شود فرصت است که فواید زیادی را برای کشورها به ارمغان می آورد. برای نگارش این مقاله بنا بر ماهیت آن از روش مختلط کتابخانه یی و تحلیلی- توصیفی استفاده شده است. منابعی که می توانستند این مقاله را به ثمر رساند و نتیجه ای مطلوب از آن بدست آید، از همه مهمتر اینکه سوال مورد نظر را جواب دهد و فرضیه مطرح شده را با مراجع به آنها بتوانیم به آزمون بگذاریم کتاب ها و نوشته مربوط به جامعه شناسی، روابط بین الملل، جهانی شدن و مهاجرت می باشد. با توجه به مطالعه فرایند مدیریت مهاجرت در سطح منطقه و جهان این مقاله نتیجه میگیرد که مهاجرت پدیده است که باید مدیریت شود در غیر آن تهدیدات را متوجه کشور های مبدا و مقصد خواهد کرد.

واژگان کلیدی: مهاجرت، دو تابعیتی، روابط بین الملل، احوال شخصیه

بخش اول: کلیات

جامعه‌شناسان مهاجرت را به تحرک جمعیت از یک محل جغرافیایی به محل دیگر تعریف نموده است. همچنان مهاجرت نقل مکان مردم از محلی به محل دیگر برای کار یا زندگی نیز تعریف گردیده است. مهاجرت عواملی گوناگونی دارد که میتوان از فقر، بیکاری، حوادث طبیعی، جنگ و نا امنی، کمبود امکانات مانند آموزش معیاری، خدمات بهداشتی، محل زیست مناسب، آزادی‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، نام برد. مهاجرت از زمان‌های قدیم وجود داشته و کدام رویه قانونمندی در مورد آن وجود نداشته اما در صدهای اخیر با بوجود آمدن دولت-ملت‌ها این پدیده نظم جدید بخود گرفته و حساسیت‌های خاصی را برانگیخته است. با توجه به تفاوت‌های عمیقی که در کشور‌های توسعه یافته صنعتی و غیر توسعه یافته بوجود آمده، پدیده مهاجرت افزایش یافته، قوانین و مقررات در سطح کشور‌ها و کنوانسیون‌های مختلفی در سطح منطقه و جهان به تصویب رسیده و به عنوان حقوق ساسی انسانها مطرح گردیده است. از جمله مهمترین کنوانسیون‌های که میتوان نام برد کنوانسیون شماره ۹۷ مصوب سال ۱۹۴۹ مهاجرت برای استخدام، کنوانسیون شماره ۱۴۳ مصوب سال ۱۹۷۵ در مورد کارگران مهاجر، کنوانسیون سازمان ملل متحد مصوب ۲۰۰۳ می باشد. همچنان هر یک از کشورها نیز به نوبه خود قوانین و مقررات مهاجرت را به تصویب رسانده است. اینک پدیده پدیده مهاجرت به عنوان یک رشته تحصیلی در دانشگاه‌ها تدریس میشود و یکی از مولفه‌های مهمی است که تأثیرات زیادی در تغییر اجتماعی، بوم‌شناسی اجتماعی داشته و یکی از مباحث مهمی جامعه‌شناسی و جهانی شدن است. دانشمندان و سیاست‌مداران دیدگاه‌های متفاوتی نسبت به این پدیده ابراز نموده است. برخی به این باورند که مهاجرت نه تنها در سطح منطقه بلکه در سطح جهان به عنوان یک تهدید می باشد و در فصل چالش‌های جهانی شدن و عصر

حاضر مطرح و مورد ارزیابی قرار میدهند، اما برخی دیگر مهاجرت را به عنوان یک فرصت تلقی می نمایند. باور عمومی نسبت به پدیده مهاجرت منفی است و آن را به عنوان یک تهدید برای دولت-ملت ها مطرح می نمایند. این دیدگاه از آنجا ناشی می شود که پدیده مهاجرت در حال گسترش است و روز به روز مهاجرت از یک کشور به کشور دیگر افزایش میابد. مدیران و سیاستمداران توانا به این معتقد اند که اگر پدیده مهاجرت به درستی مدیریت شود نه تنها این که چالش نیست بلکه فرصت است که مزایا و منافع زیادی را به ارمغان می آورد. نگاه بد بیندانه نسبت به پدیده مهاجرت و تمرکز بالای اثرات منفی آن موجب می شود که سرمایه های مادی و معنوی در جهت نامطلوب به مصرف رسد و مفید مواقع نگردد. مناسب آن است که پدیده مهاجرت به عنوان تهدید تلقی نگردد و برای مدیریت هر چه موثر آن طرح، برنامه ریزی و سازماندهی گردد.

سوال: سوال که قرار است در این مقاله جواب داده شود و مقاله حاضر به منظور جواب دادن به آن صورت گرفته است قرار ذیل است:

چه عواملی باعث گردیده که مهاجرت به عنوان تهدید مطرح شود؟

فرضیه: فرضیه آن چیزی است که محقق به دنبال اثبات آن میگردد. و یا حدص است زیرکانه و عملی که برای نتیجه تحقیق پیش بینی می شود. وندالن معتقد است که فرضیه همانند نورافکن پرقدرتی است که راه را برای پژوهشگر روشن می کند. فرضیه این مقاله با توجه به سوال، مهمترین عواملی که باعث گردیده که مهاجرت به عنوان تهدید مطرح گردد عبارت اند از:

- نبود رهبری و مدیریت کارا در عرصه مهاجرت
- عدم شناسایی فرصت های مهاجرت

- بزرگ‌نمایی تهدیدات مهاجرت و استفاده سیاسی از آن
- عدم شناخت از حقوق مهاجرت.

اهمیت موضوع: اهمیت طرح این موضوع از آنجا ناشی می‌شود که بدون توجه به طبیعت بشری که در حال تغییر است، تمرکز بالای از بین بردن عوامل اصلی پدید آورنده مهاجرت؛ صرف سرمایه‌های فراوانی برای جلوگیری از پدیده مهاجرت، نه تنها موثر واقع نمی‌شود بلکه سرمایه‌های مادی و معنوی به هدر می‌رود. با تغییر دیدگاه در مورد پدیده مهاجرت به عنوان فرصت، وضعیت مهاجرین نظم و نسق یافته و مزایا و منافع فراوانی را برای کشور مبدا و میزبان به ارمغان می‌آورد.

سازماندهی علمی موضوع مقاله: مهاجرت، فرصت‌ها و تهدیدات آن در سه مبحث مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. مبحث اول کلیات ارائه می‌گردد که شامل طرح موضوع، سوال، فرضیه، اهمیت موضوع می‌شود. در مبحث دوم تاریخچه و مبانی نظری پدیده مهاجرت ارائه می‌گردد و سپس در مبحث سوم عوامل که موجب می‌شود که مهاجرت به عنوان تهدید مطرح شود ارائه می‌گردد. در نهایت تجزیه و تحلیلی از فرصت‌ها و تهدیدات پدیده مهاجرت به عنوان نتیجه‌گیری ارائه می‌شود.

بخش دوم: مبانی نظری و تاریخچه مهاجرت

در این مبحث تاریخچه مهاجرت مختصراً ارائه گردیده و تحت عنوان مبانی نظری مهاجرت، نظریه‌ها و مفاهیم مهاجرت مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گردد.

بند اول: تاریخچه مهاجرت

مهاجرت پدیده‌ای است که با خلقت انسان همراه بوده و به دلایلی گوناگون، از جمله ناکافی بودن مواد غذایی، جنگ و ناامنی، بیکاری و فقر، استفاده از امکانات آموزشی،

بهداشتی و تفریحی صورت گرفته است. در دهه های اخیر، تفاوت سطح زندگی در شهر و دهات از یک سو و در پایتخت و نقاط مرکزی از سوی دیگر، موجب مهاجرت گسترده از مناطق دهات به مراکز شهرهای بزرگ، و از ولایات مختلف به پایتخت شده و در نتیجه باعث رشد بیش از حد جمعیت در شهرهای بزرگ گردیده است. مهاجرت بین المللی پدیده ای است که همواره در تاریخ بشر به وقوع پیوسته است. مهاجرت سرخپوستان از قاره آسیا به قاره آمریکا؛ مهاجرت اروپاییان به قاره آمریکا، آفریقا و شرق دور؛ مهاجرت تامیلیها از هند به سریلانکا؛ مهاجرت آسیاییها و آفریقاییها به اروپا در قرن بیستم و مهاجرت ویتنامی ها به نقاط مختلف جهان؛ مهاجرت اتباع بنگلادیش به هند و سرانجام مهاجرت افغانها به ایران و پاکستان در دهه های اخیر نمونه هایی از مهاجرت بین المللی به شمار می روند.

بند دوم: مبانی نظری مهاجرت

مهاجرت موضوعی است که در جامعه شناسی مورد بحث قرار میگیرد. یکی از مباحث مهم جامعه شناسی نظریه های تغییر اجتماعی است که شامل نظریه های تکاملی، دوره، تک علتی، چند علتی، تعادل و تعارض می شود. دانشمندان نظریه تغییر به این باورند که همه جوامع و اجتماعات پیوسته در حال انتقال از یک مرحله توسعه به مرحله ای دیگر است. هرچند تغییر در همه جوامع رخ میدهد لکن تغییر گاهی مثبت و گاهی منفی، گاهی سریع و گاهی کند می باشد. مهاجرت که یک پدیده مهمی در قرن بیست محسوب می شود، تحت عنوان نظریه چند علتی تغییر و بوم شناسی اجتماعی مطالعه و ارزیابی میگردد. جامعه شناسان مهاجرت را به تحرک جمعیت از یک محل جغرافیایی به محل دیگر تعریف نموده و به دو نوع داخلی و بین المللی تقسیم می نمایند. مهاجرت داخلی، جا

به جایی از یک منطقه در یک کشور به منطقه دیگر در همان کشور (بیجاشدگان) می باشد. مهاجرت بین المللی به نقل مکان از یک کشور به کشور دیگر اطلاق می شود.

پناهنده، مهاجر، بیجاشده و... از مولفه‌های است که مقوله مهاجرت را مفهوم بخشیده و جز عناصر اساسی تعریف مهاجرت می‌باشد.

بخش سوم: عواملی طرح مهاجرت به عنوان تهدید

این مبحث شامل مطالب است که ثابت می‌نماید، مهاجرت نه تنها تهدید نیست بلکه اگر به درستی، واقع بینانه و غیر مغرضانه، رهبری و مدیریت شود، از فرصت مهمی قرن بیست و یک می‌باشد.

بند اول: نبود رهبری و مدیریت کارا در عرصه مهاجرت

با آن که پدیده مهاجرت از مولفه‌های مهمی قرن بیست و یک بشمار می‌آید، اما هنوز رویکرد مناسب که بتواند این موضوع را در مسیر معقول هدایت نماید بوجود نیامده است. ارتباطات و اطلاعات موثق و یک دست از موضوعات مرتبط به مهاجرت و عوامل آن در دست نیست، تصمیم‌گیری‌های که بر پایه اطلاعات و ارتباطات اتخاذ میگردد از انسجام برخوردار نمی‌باشد. تا اکنون در مورد رهبری و مدیریت این پدیده اجماع نظر بین نهاد‌های موثر بین‌المللی بوجود نیامده است. طرح‌ها و برنامه‌های که در در مناطق و کشور‌های مختلفی جهان اجرا و تطبیق میشود همسوی لازم را نداشته و متفاوت ازهم می‌باشند. اکثر برنامه و قوانین برای جلوگیری از مهاجرت تدوین می‌گردد. اندکی از طرح‌ها و برنامه‌ها برای ازبین بردن عوامل زیربنایی پدید آورنده مهاجرت و مدیریت آن تدوین میگردد. بطورمثال می‌توان از استراتژی راه حل‌های چهار جانبه میان افغانستان، ایران، پاکستان و کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور مهاجرت یاد کرد که رویکرد محوری این استراتژی عودت مهاجرین است. در حالیکه این برنامه براساس واقعیت‌های عینی منطقه و سیاست‌های کلان جهانی نیست، زیرا اگر واقعا اراده برای کاهش و مدیریت

موثر این پدیده وجود داشته باشد بهتر آن بود که استراتژی راه حل امنیتی، توسعه اقتصادی، و از بین بردن بیکاری و فقر، چهار جانبه تدوین میگردد. همچنان بی میلی فراگیر دولت ها نسبت به پذیرش و امضا کنوانسیون پذیرش کارگران مهاجر سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۳ و نیز درخواست برنامه اقدام منعقد شده توسط کنفرانس جهانی مبارزه با نژاد پرستی در سال ۲۰۰۱ از دولت ها جهت قانونگذاری برای حمایت از کارگران مهاجر، پیشرفت در خصوص نصویب کنوانسیون کند بوده که مطالب قوق بیان گر این موضوع است که هنوز اراده قاطع برای رهبری و مدیریت این پدیده وجود ندارد.

بند دوم: عدم شناسایی فرصت های مهاجرت

قبل از اینکه فرصت های مهاجرت را مورد شناسایی قرار دهیم مناسب است که مفاهیم را بدانیم. فرصت به موقعیت هائی اطلاق می گردد که دارای پی آمدها و اثرات مثبتی می باشند. فرهنگ لغات آکسفورد فرصت را زمان یا شرایط مطلوب برای یک هدف و زمان یا شرایط مطلوب برای پذیرش انجام یا اجرای چیزی میداند . فرهنگ وبستر فرصت را شرایط و موقعیت هایی که می تواند به پیشرفت و توسعه منجر گردد تعریف می نماید. گزارش های اخیر برخی نهاد ها مثل سازمان ملل متحد نشان میدهد که پدیده مهاجرت مزایا و فواید را برای هر دو کشور مبدا و میزبان دارد که اهم آنها قرار ذیل می باشد.

فرصت های پدیده مهاجرت	
برای کشور مبدا	برای کشور میزبان
مهاجرت برای کشور مبدا موجب	مهاجرت برای کشور های میزبان فرصت های را

فرصت‌های می‌شود که مهمترین آنها قرار ذیل می‌باشد: • نوآوری فکری و انرژی تازه را به بازار کار و جامعه بعد از عودت ایجاد می‌نماید. • مهاجرت موجب روابط فرهنگی با سایر کشورها و ملل می‌گردد. • مهاجرت موجب وارد کردن سرمایه‌های پولی می‌شود. • موجب ترویج و تزویج فرهنگ‌ها می‌شود. • زمینه‌های تبادل تجربیات و دانش را فراهم می‌نماید. • زمینه صلح و تفاهم را ایجاد می‌نماید. • موجب تزویج ژن‌ها و نژادها می‌شود. • مهاجرت موجب مدیریت نیروی	ایجاد می‌نماید که اهم آن قرار ذیل می‌باشد: • ابزار است برای چانه زنی‌های سیاسی و اقتصادی. • کشور‌های که به نیروی کار و کارگران تخریکی نیاز دارند میتوانند نیازمندی‌های شان را از طریق پذیرش مهاجر و یا دعوت کارگران تخریکی از سایر ملت‌ها رفع سازد. • کشور‌های میزبان از نظر کثرت فرهنگی غنی میگردد. • مدیریت جمعیت در صورت پایین بودن نرخ تولد در کشور از طریق پذیرش مهاجرین جمعیت مدیریت میرگردد. • در اثر کار کارگران دارای دست مزد کم رشد اقتصادی پایدار شده و پرداخت مالیات به کشور‌های میزبان صورت می‌گیرد. • نوآوری فکری و انرژی تازه به بازار کار و جامعه عرضه می‌شود. • روابط فرهنگی با سایر کشورها.
---	--

• از طریق پذیرش مهاجرین کار گر نخبگان جذب می‌گردد. • کشور میزبان به نیروی انسانی ارزان دست میابد. • تجربیات و دانش تبادل می شود. • مهاجرت موجب ترویج و تزوید فرهنگ ها میشود. • مهاجرین موجب همدیگر پذیری را افزایش میدهد و باعث ایجاد صلح و تفاهم میان کشور میزبان و کشور مبدا میگردد. • مهاجرت به قصد تحصیل موجب اعتبار بخشیدن به نهادها و دانشگاه ها میشود. • پر کردن خلا نیروی انسانی. • مهاجرت موجب تزوید ژن ها و نژاد ها میشود.	• مازاد کار می شود. • مهاجرت موجب کسب مهارت و آموزش زمینه های علمی می شود.
--	--

جدول فوق بیان گر این مطلب است که مهاجرت پدیده است که نفع برای هر دو کشور مبدا و میزبان داشته و مهاجرین نیروی تحمیلی برای کشور های میزبان نمی باشد.

بند سوم: بزرگ نمایی تهدیدات مهاجرت و استفاده سیاسی از آن

قبل از این که به توضیح عنوان بپردازم لازم میدانم که مفاهیم تهدید را بیان نمایم. تهدید به هر موقعیت گفته می شود که دارای با پیامدها و اثرات منفی باشد. لغت نامه‌های معتبر

بین‌المللی تعاریف کمابیش مشابهی از تهدید ارائه داده است. لغت نامه وبستر تهدید را «بیان و ابراز قصد آسیب رساندن، نابودی یا تنبیه کردن دیگران از روی انتقام یا ارباب می‌داند.» لغت نامه آکسفورد نیز در تعریف تهدید، آن را «قصد ابراز شده برای صدمه، یا آسیب رسانی یا دیگر اقدامات خصمانه علیه کسی معرفی می‌کند.» در اصطلاح نیز تهدید عبارت است از وضعیتی که در آن، خطر یا آسیب جدی، ارزش‌های اساسی و حیاتی را مورد هدف قرار می‌دهد. مهاجرت با آن که فواید زیاد را برای کشورها به ارمغان می‌آورد اما نباید فراموش کرد که اگر این پدیده مدیریت نگردد و یا کشور های مبدا و میزبان ظرفیت مدیریت آن آن را نداشته باشد، موجب تهدید برای کشور های مبدا و مقصد می‌گردد. حال اگر فرض شود که کشور مبدا و مقصد توان مدیریت پدیده مهاجرت را ندارد، در این صورت موضوع تهدید های مهاجرت مطرح میگردد. مهم ترین تهدید های را که که پدیده مهاجرت در صورت ضعف مدیریت، برای کشورهای مبدا و میزبان بوجو می‌آرد قرار ذیل میباشد.

تهدیدات پدیده مهاجرت	
برای کشورهای میزبان	برای کشور مقصد
- افزایش مهاجرت کارگران موجب تورم کارگر در بازار کار کشور مقصد یا میزبان می‌گردد. - اجبار کشور میزبان به فراهم نمودن امکانات و خدمات جدید برای مهاجرین.	- ابزار فشار سیاسی و اقتصادی علیه کشور مقصد در مذاکرات. - انطباق اجباری مهاجر با کشور محل سکونت. - موجب انتقال امراض و انواع جدید

● ممکن است باعث بلند رفتن جرایم در جامعه گردد. ● تعداد زیاد مهاجر موجب پایین آمدن کیفیت خدمات اجتماعی و عام المنفعه میگردد. ● امکان قاچاق و فعالیت های غیر قانونی فراهم میگردد (در صورت ایجاد سهولت به تردد...).	● جرایم می شود. ● مهاجرت موجب کاهش نیروی کار می شود. ● مهاجرت موجب فرار مغز ها می گردد. ● باعث انتقال بیماری های مزمن میگردد. ● امکان قاچاق و فعالیت های غیر قانونی فراهم میگردد (در صورت ایجاد سهولت به تردد...).
---	---

با مقایسه دو جدول فرصت ها و تهدیدات می توان نتیجه گرفت که مهاجرت برای کشور های مقصد یا میزبان منافع بیشتری دارد در حالیکه برای کشور های مبدا تهدیدات آن بیشتر از ایجاد فرصت هایش می باشد. استفاده بهینه از فرصت ها و تهدیدات بستگی به کفایت دیپلماسی کشورها دارد. برخی کشور ها معمولاً در گفتگوهای شان تلاش نموده اند که بطور غیر منصفانه تهدیدات مهاجرت را بزرگ نمایی نمایند و همچنان از آن به عنوان ابزار فشار در چانه زنی های استفاده نمایند. در حالیکه اگر پدیده مهاجر تهدیدی را ایجاد نموده است، ضعف از مدیریت خود کشور میزبان بوده است.

بند چهارم: عدم شناخت از حقوق مهاجرت

یکی از چالش های عمده در ادارات مسئول مدیریت امور مهاجرت این است که کارمندان آن از مسائل حقوقی مهاجرت دانش لازم را ندارند. نهاد های مرتبط به مهاجرت متخصص محور نیستند. علت عمده عدم متخصص محور بودن ادارات نبود متخصصین در

بازار کار می‌باشد. وزارت امور مهاجرین که سال‌هاست با این پدیده سروکار دارد، اما کار اساسی برای پر کردن این خلا انجام نداده است. هم‌چنان در سطح کشور و وزارت امور مهاجرین هنوز تشکیلات که امور مهاجرت را به شکل استراتژیک مورد مطالعه قرار دهد وجود ندارد. عدم شناخت نهاد‌های مرتبط از حقوق مهاجرت موجب شده که برخی دولت‌ها خصوصاً افغانستان در چانه زنی‌های سیاسی و دیپلماتیک ضعیف باشند و از حقوق مهاجرین، پناهندگان، پناهجویان و... به درستی حمایت صورت نه گیرد که این امر باعث تقبل کشور به هزینه‌های سنگینی شده است. بنا یکی از عوامل مهمی که موجب شده مهاجرت به عنوان تهدید مطرح شود، عدم شناخت از حقوق مهاجرت و زیر شاخه‌های این علم و هم‌چنین از استقامت کاری سازمان‌های که در مورد پدیده مهاجرت فعالیت می‌نمایند می‌باشد.

نتیجه‌گیری

چنانچه گفته شده، مهاجرت پدیده‌ای است که با خلقت انسان همراه بوده و جامعه بشری بنا بر دلایلی مختلفی سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، طبیعی و... ناگزیر از وجود و دوام آن می‌باشد. از سوی دیگر، نظریه تغییر اجتماعی در جامعه‌شناسی بیان‌گر این مطلب است که انسان موجودی تنوع‌طلب و در حال تغییر است. علاوه بر این دانشمندان مدیریت، سیاست‌مداران و رهبران به این باورند که فرصت و تهدید هیچگاه ثابت نیست. اگر بپذیریم که انسان موجود تنوع‌طلب و در حال تغییر است و جهان از وجود و دوام پدیده مهاجرت ناگزیر اند و هم‌چنان پدیده فرصت‌ها و تهدید ثابت نیستند، بنا می‌توان استنباط کرد که:

- **اولا،** مهاجرت را نمی‌توان از بین برد و یا از آن جلوگیری کرد تنها کار موثر که می‌توان انجام داد این است که سطح رهبری و مدیریت پدیده مهاجرت را ارتقا داد.
- **دوما،** انسانها همیشه میخواهند که تغییر نمایند و از وضعیت که دارند بهتر شوند و دسترسی شان به امکانات بیشتر گردد لذا اول تسهیلات لازم برای مهاجرت قانونی فراهم گردد و دوم نرخ رشد و توسعه در سطح جهان بایستی متوازن گردد.
- **ثالثا،** اگر از فرصت‌ها استفاد بهینه نگردد میتواند به تهدید و اگر تهدیدات درست مدیریت نشود به چالش و مشکل تبدیل میگردد که آن موجب تقبل هزینه‌های زیادی به کشورها میگردد.
- **چهارم،** مهاجرت افغان‌ها بر اساس نیازمندی حقوقی، اجتماعی، اقتصادی، امنیتی و سیاسی بوده و این نوع مهاجرت حق بشری و انسانی تلقی میگردد. همچنان تاریخ مهاجرت افغان‌ها بیان‌گر این مطلب است که مهاجرت افغان‌ها هیچ‌گاه تهدیدی را متوجه کشورها نکرده و غالباً فرصت‌ها و فواید زیادی را برای کشورها ایجاد نموده است که در بخش بالا ارائه گردید.

پیشنهادهات

با در نظر داشت استنباط‌های فوق پیشنهاد میگردد که:

- برنامه‌ها برای کاهش و پیشگیری از مهاجرت طرح و تدوین گردد نه از بین بردن و جلوگیری از آن.
- برای کاهش و پیشگیری از مهاجرت عواملی اساسی که باعث مهاجرت میشود شناسایی گردد و تدابیر لازم اتخاذ گردد.

- مهاجرت حق قانونی هر انسان است لذا امکانات و تسهیلات مسافرت و گردش قانونی در کشور های دیگر فراهم گردد که این امر موجب مدیریت موثر و بهبود وضعیت روانی شهروندان میگردد.
- پدیده مهاجرت جدی گرفته شود و سیستم کارا و موثر جهت مدیریت موثر امور مهاجرت ایجاد گردد.
- در سطح ملی و بین المللی برنامه های طرح و اجرا گردد که دید حاکم بر پدیده مهاجرت به عنوان تهدید تغییر نماید زیرا مشکلات از شیوه های رهبری و مدیریت است نه مهاجرت.
- تهیه مسوده قانون مهاجرت برای مدیریت موثر امور مهاجرت و ارائه آن به وزارت عدلیه.
- در مورد این پدیده مهم لازم است که انستیتوت مطالعات استراتژیک مهاجرت در ساختار تشکیلاتی وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان ایجاد گردد.

منابع و مآخذ

کتاب های فارسی

۱. ام. اسمیت، روناک، **قواعد حقوق بین الملل بشر**، ترجمه دکتر فاطمه کیهانلو، تهران، گرایش، ۱۳۸۷.
۲. کوئن، بروس، **مبانی جامعه شناسی**، ترجمه و اقتباس دکتر غلام عباس توسلی و دکتر رضا فاضل، تهران، سمت، ۱۳۹۰.
۳. درس‌رديويد، ويليام ام ويليس، **جامعه شناسی بررسی تعامل انسانها**، ترجمه مهرداد هوشمند و غلام مرزا رشیدی، تهران، اطلاعات، ۱۳۸۸.
۴. *PMI*، **راهنمای گسوده دانش مدیریت پروژه**، ترجمه محسن ذکایی آشنایی، تهران، آدینه، ۱۳۹۲.

کتاب انگلیسی

Johan baylis, steve smith, and patricia owens, the globalization of world poltics an interdiction to the international relation, oxford, 2011.